

Använd skogen på rätt sätt

Publicerad i:

Norrbottnens-Kuriren 2014-07-10 <http://www.kuriren.nu/opinion/anvand-skogen-pa-ratt-satt-7686578.aspx>

NSD 2014-06-16 <http://nsd.se/opinion/skogen-maste-anvandas-ratt-8552978.aspx>

Vi lever i en allt varmare värld. Enligt bästa tillgängliga kunskap kan vi förvänta oss en uppvärmning av jordklotet på uppemot fyra grader globalt, och ännu högre i norra Europa, inom ett sekel. För att förhindra detta och den ofattbara påverkan som då skulle ske på ekosystem och samhälle måste snabba åtgärder vidtas för att omedelbart minska dagens utsläpp av växthusgaser.

Skogen påverkar klimatet på flera sätt och kan spela en nyckelroll i klimatsammanhang. De boreala skogarna med sina stora mängder kol bundna i träden – och ännu mer i marken – utgör merparten av världens kolförråd i skogar. Med lämpliga brukningsmetoder och gott förhållande mellan tillväxt och avverkning kan skogen fungera som en kolsänka och därmed bidra till att motverka global uppvärmning. En ökning av volymen stamved och ökad inlagring av kol i marken genom högre ålder på skogarna är effektiva sätt att minska koldioxidhalten i atmosfären. Skogen kan också ge stor klimatnytta genom att skogsprodukter kan ersätta produkter baserade på fossila ämnen och bränslen eller som alternativ råvara till material med stor klimatbelastning.

Skogsindustrin och företrädare för skogsbruket framhåller ofta ökad användning av råvaror från skogen som en lösning på klimatproblemet. Dock saknas diskussionen om produkternas totala klimatpåverkan: produkter som papper och kartong är kortlivade och klimatbelastande och är idag det huvudsakliga användningsområdet för skogsråvaran. Samtidigt som anspråken på skogen ökar saknas en strategi för att minska förbrukningen av klimatbelastande produkter från skogen.

Utsläppen av växthusgaser som det intensiva skogsbruket bidrar till i dagsläget diskuteras sällan. Avverkning eller minskning av virkesförrådet innebär en ökning av kol i atmosfären, ibland med viss fördröjning. Därtill kan även körskador, som inte sällan sker i samband med avverkning, orsaka utsläpp av växthusgaser. Även dikning, dikesrensning eller skyddsdikning på mull- och torvhaltiga jordar ger ytterligare ett kraftigt bidrag av utsläpp av växthusgaser från nedbrytning i marken. Skogsbruket idag ger alltså stora utsläpp av växthusgaser samtidigt som växande träd lagrar in kol igen. Men vissa av dessa utsläpp kompenseras inte, de från marken, och de andra, från avverkningen, kan ta decennier för den växande skogen att kompensera för. Den tiden har vi inte på oss för att vända trenden. Utsläppen måste minska idag. Skogsbruksmetoderna måste klimatanpassas. Hyggesfritt skogsbruk måste få en seriös chans.

Skogen måste användas på rätt sätt om den ska kunna utgöra en pusselbit för att hejda klimatförändringarna. Ökad inlagring av kol, bland annat genom en ökning av skogens medelålder och därmed även virkesvolym, minimering av utsläpp från marken, en satsning på långlivade träprodukter som binder kvar skogens kol över lång tid och en verklig substitution - där träråvara ersätter fossila bränslen och material och inte istället ökar totalkonsumtionen - är viktiga mål för svenskt skogsbruk. Andra aspekter såsom mål om biologisk mångfald, sociala och kulturella värden måste självklart även vägas in i hur mycket råvara som kan tas ut ur skogen. Detta är mål som både samhället, enskilda konsumenter och skogsnäringen behöver hjälpas åt att uppnå. Skogen måste användas uthålligt.

Karin Åström, vice ordförande Naturskyddsföreningen

Lars Andersson, ordförande Naturskyddsföreningen i Norrbottens län